

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 698/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, a F. G., zastúpených advokátom JUDr. Andrejom Cifrom, Advokátska kancelária, J. Kráľa 5/A, Lučenec, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 157/2014 a jeho uznesením z 13. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS a F. G. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2014 doručená sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie

legionárov 5, Prešov (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a F. G. (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 157/2014 a jeho uznesením z 13. marca 2014 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že «Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (ďalej aj ako len „sťažovateľ 1“») vstúpilo na základe zákonného splnomocnenia daného ustanovením § 93 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku... v pozícii vedľajšieho účastníka na strane žalovaného do súdneho konania vedeného Okresným súdom Zvolen pod č.k. 20Ro/209/2012.

Sťažovateľ 1) je občianskym združením založeným v zmysle zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktorého predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa podľa uvedeného zákona.

Združenie vstúpilo do predmetného súdneho konania za účelom ochrany žalovaného spotrebiteľa elektronickým podaním podpísaným zaručeným elektronickým podpisom... adresovaným prvostupňovému súdu, ktorým zároveň požiadalo o doručenie žalobného návrhu a jeho príloh za účelom posúdenia dôvodnosti nároku.

Predmetom žalobného nároku bolo uplatňovanie finančného plnenia zo spotrebiteľského úveru vo výške 112,33 €.

Žalobcom v konaní v pozícii dodávateľa bola obchodná spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o.,..., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava... Uvedená spoločnosť sa domáhala finančného plnenia od žalovaného spotrebiteľa fyzickej osoby F. G.,... (ďalej aj ako len „sťažovateľ 2“).

O návrhu na vydanie platobného rozkazu rozhodol okresný súd tak, že dňa 19.12.2012 vydal Platobný rozkaz č.k. 20Ro/209/2012-27, ktorým žalobe v plnom rozsahu vyhovel a zaviazal sťažovateľa 2) aj na úhradu trov konania.

Predmetný platobný rozkaz bol sťažovateľovi 1) doručený dňa 03.01.2013 spolu so žalobným návrhom a jeho prílohami.

Následne sťažovateľ 1) v pozícii vedľajšieho intervenienta podal proti vydanému platobnému rozkazu v zákonnej 15 dňovej lehote... odpor.

V uvedenom odpore sťažovateľ namietol tú skutočnosť, že platobný rozkaz nemal byť v zmysle § 172 ods. 9 OSP vydaný s ohľadom na neprijateľné zmluvné podmienky obsiahnuté v právnom titule, z ktorého žalobca odvodzoval svoj nárok. Ďalej poukázal na nesúlady právneho titulu so zákonom, nekalosť obchodnej praxe v podobe Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku a zároveň vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku.

Sťažovateľ 1) zároveň podal predmetný odpor... v lehote na podanie odporu samotného sťažovateľa 2).

O odpore sťažovateľa Okresný súd vo Zvolene rozhodol svojím uznesením sp. zn. 16C/23/2013-96 zo dňa 28.03.2013, tak že odpor sťažovateľa odmietol ako podaný neoprávnenou osobou. Svoje rozhodnutie odôvodnil stanoviskom o nemožnosti podania odporu proti platobnému rozkazu vedľajším účastníkom.

Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 1) dňa 02.05.2013 odvolanie, ktorým sa domáhal zrušenia predmetného uznesenia okresného súdu... Zdôraznil svoje oprávnenie vstúpiť do konania aj v štádiu súdneho konania, v ktorom sa rozhoduje o vydaní platobného rozkazu a oprávneniach zhodných s hlavným účastníkom, ktorého v konaní podporuje.

Zároveň sťažovateľ 2) v uvedenom odvolaní vyjadril súhlas s podaným odporom vedľajšieho účastníka zo dňa 03.01.2013 a v celom rozsahu sa k nemu pripojil...

O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici svojím uznesením sp. zn. 14Co/157/2014-137 zo dňa 13.03.2014 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Zároveň navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Odvolačný súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu o nemožnosti podania odporu proti platobnému rozkazu vedľajším účastníkom...»

Sťažovatelia sa domnievajú, že postupom a namietaným uznesením krajského súdu bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a právo

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentujú:

«... výklad relevantných procesných noriem Občianskeho súdneho poriadku je podľa názoru sťažovateľov ústavne nekonformný a arbitrárny, a tak z ústavného hľadiska neudržateľný. Predmetný výklad zároveň popiera ich podstatu a zmysel.

... ustanovenie § 93 ods. 2 OSP priamo legitimuje na účasť v súdnom konaní občianske združenie, ktorého predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa. Následne za situácie, keď sú v súdnom konaní priznané vedľajšiemu účastníkovi rovnaké práva a povinnosti ako účastníkovi (§ 93 ods. 4 veta prvá OSP), formulované stanovisko priamo popiera vymedzenú zákonnú úpravu a odníma právo na prístup k súdu vedľajšiemu účastníkovi.

Predmetné stanovisko o nemožnosti podania odporu proti platobnému rozkazu v tzv. „skrátenom konaní“ diskvalifikuje vedľajšieho účastníka vo vzťahu k jeho zákonným oprávneniam za účelom naplnenia účelu svojho vstupu do súdneho konania.

Nesprávnosť takéhoto postupu zo strany súdu je zároveň zvýraznená tým, že vedľajší účastník, ktorého predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa), nemôže poskytnúť ochranu žalovanému spotrebiteľovi najmä za situácie, keď všeobecný súd v rozpore s ustanovením § 172 ods. 9 OSP vydal platobný rozkaz. Uvádzaný postup je zároveň popretím zmyslu a právnej úpravy Európskej únie smerujúcej k ochrane spotrebiteľov. Všeobecný súd zlyhal pri ex offo súdnej kontrole neprijateľných zmluvných podmienok, čím porušil čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13 ES o neprijateľných zmluvných podmienkach a súčasne odmietol opravný prostriedok vedľajšieho účastníka, ktorý sa podaním opravného prostriedku porušeniu zákona snažil zabrániť...

... Zo žiadneho z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva, že by vedľajší účastník mohol vstúpiť do konania len v určitej fáze sporového konania, resp. že by výslovne nemohol vstúpiť do konania v čase do vydania platobného rozkazu.

... Sporové konanie začína podaním návrhu vo veci samej a tým je aj návrh na vydanie platobného rozkazu. Vzhľadom na tieto skutočnosti je preto nutné konštatovať, že vedľajší účastník môže vstúpiť do sporového konania kedykoľvek aj v rozkaznom konaní do vydania platobného rozkazu.

Je nevyhnutné rozlišovať dva typy vedľajšieho účastníctva, a v prípade, ak zo zákona vstúpila do určitého konania právnická osoba, činnosť ktorej je zameraná na ochranu práv spotrebiteľa, potom na vstup alebo zotrvanie v konaní, prípadne na možnosť uskutočňovať právne úkony v takomto konaní, tomuto typu vedľajšieho účastníka nemožno klásť žiadne ďalšie podmienky okrem tých, ktoré sú stanovené v § 93 ods. 4 druhá a tretia veta O. s. p. Iba uvedený výklad totiž dôsledne zodpovedá tomu, že všeobecné súdy sú povinné vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu.»

Podľa názoru sťažovateľov uvedeným postupom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv „aj vo vzťahu k žalovanému účastníkovi konania, na ktorého ochranu práv v súdnom konaní vedľajší účastník vystupuje. Uvedeným postupom súdu nemožno poskytnúť súdnu ochranu právu žalovaného subjektu v postavení spotrebiteľa... Sťažovateľ 2) v prejednávanej veci vyjadril súhlas s podaným odporom vedľajšieho účastníka a mal záujem na tom, aby bol v konaní bráný do úvahy.“.

Na základe uvedeného „Sťažovateľ 2) navrhuje ústavnému súdu, aby v zmysle ustanovenia § 52 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z.z... odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia“.

Vzhľadom na uvádzané skutočnosti sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/157/2014-137 zo dňa 13.03.2014 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/157/2014-137 zo dňa 13.03.2014 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Andreja Cifru, advokáta.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Na rozhodnutie o podanej sťažnosti nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd dopytom na Okresnom súde Zvolen zistil, že sťažovateľ v 1. rade podal proti namietanému uzneseniu krajského súdu dovolanie. Z dôvodu podaného dovolania sa súdny spis v predmetnej veci nachádza od 20. augusta 2014 na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší

súd“). Dovolacie konanie je vedené pod sp. zn. 2 Cdo 302/2014, pričom o dovolaní nebolo dosiaľ rozhodnuté.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že v súčasnom štádiu právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov má najvyšší súd v rámci dovolacieho konania. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, II. ÚS 196/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je táto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie ústavnej sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci *Soffer v. Česká republika*, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci *Zvolský a Zvolská v. Česká republika*, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal. Z rovnakého dôvodu ústavný súd nevyzýval sťažovateľa v 2. rade na odstránenie nedostatkov sťažnosti (na predloženie splnomocnenia na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ktoré nebolo prílohou sťažnosti).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2014